

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਕੁਮਾਰ, ਜੱਜਮੈਂਟ-ਡੈਬਟਰ -ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ, -ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1959 ਦੀ ਐਗਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 276।

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) — ਸੈਕਸ਼ਨ 47 — ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ —ਕੀ ਸਾਂਭਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਸਾਦੀ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਐਗਸੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸਨੂੰ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਨ. ਠੁਕਰਾਲ, ਵਧੀਕ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 30 ਦਸੰਬਰ, 1957 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ; ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ.

ਸਿੱਕਾਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ; ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ; ਮਿਤੀ 13 ਜੁਲਾਈ, 1957, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਰਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰੂਪਚੰਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੁਆਰਾ 14 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 21 ਜੁਲਾਈ 1956 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਨੇ 21 ਫਰਵਰੀ 1957 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

27 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ, ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੁਆਰਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 21 ਨਿਯਮ 66(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਨੇਰਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 47

ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਫ ਮੁੱਦਾ ਹੈ :-

"ਕੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ?"

ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਨੇ- ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਨੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1957 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਡਰ XXI ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦਾ ਨਿਯਮ 6 6(2) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਦਾਦਾ ਨਰਾਇਣ ਠਾਕਰੇ ਬਨਾਮ ਜੈ ਚੰਦਨਾ ਗੌਰਾਓ ਫੁਲਤੰਬਕਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ-

“(1) ਉਹ ਦਾਵਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ

ਸਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਸਾਰੇ ਤਥ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਦਾਵੇ ਰਾਹੀਂ।

(2) ਅਦਾਲਤ, ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਸੇਵਾ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ — ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਜਿਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ)।

ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬੰਬੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(1) ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਿਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਇਕੀਰਤ ਨੀਆ(1);

(2) ਬਾਲੇਸ਼ਵਰ ਚੰਬੇ ਬਨਾਮ ਰਾਮਰਣਵਿਜੇ (2);

(3) ਫੂਲਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬਦਰੀਪ੍ਰਸਾਦ (3);

(4) ਸਿਰੀਭਾਨ ਬਨਾਮ ਜੀਤ ਸਿੰਘ (4)।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰੂਪ ਚੰਦ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੂਲਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗੌਰੀ ਬਨਾਮ ਉਦੇ (5) ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫੂਲਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਕੋਲ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਿਸਟਰ ਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਸਕੀਨਾ ਬੇਗਮ (1), ਫਰਮ ਵਸਤੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਗਨੇਸ਼ੀ (2), ਅਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਸਕੀਨਾ ਬੇਗਮ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜਮੈਂਟ-ਡੈਟਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ, ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਮ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਫਰਮ ਵਸਤੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਗਨੇਸ਼ੀ (2) ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਡਿਕਰੀ-

ਧਾਰਕ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਲਕੱਤਾ, ਬੰਬਈ, ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੈਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਦਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।